

ÉLETTÜNK

XXX. évf. 1. szám (30. Jahrg. Nr. 2)

Az európai magyar katolikusok lapja

1998 február

Cserhádi Ferenc (München)

Szétszaggatták Krisztus varratlan köntösét avagy az egyház legsürgetőbb kéréseinek egyike

Az előző évekhez hasonlóan január 18. és 25. között a krisztushívők idén is világszerte közösen fohászokdtak Istenhez a különféle felekezetek megbékéléseért és Krisztus egyházának egységéért. Az ügy érdekében az egyházi közösségek ezen időben ökumenikus találkozókat, megbeszéléseket, előadásokat és istentiszteleteket szerveztek. Ez a nemzetközi vallásos megmozdulás tulajdonképpen imahét a keresztények egységéért és mindig valamilyen vezérgondolat jegyében áll. Így volt ez idén is, amikor az imahét mottója: „Gyöngeségünkben segítségünkre siet a lélek” (Róm 8, 26).

Gyöngeségünkben? Jézus Krisztus varratlan köntöse szépen szimbolizálja öröksége, egyháza épségét, sérthetlenségét, azt a végrendeletileg is oszthatatlannak nyilvánított, valójában csak önmaga teljes egészében dicső érdemű, isteni ép hagyatékot, amelyet kezdettől fogva maguknak követeltek a halálos ágya, keresztje köré sorakozó, egymással nem egyszer marakodó, mohó és önző örökösök. Az Úr vitatkozó hóhérai egykor megkímélték Jézus varratlan köntösének épségét és békés megegyezéssel sorsot vetettek rá! Nem így az isteni örökséget maguknak követelő egyazon Összülő krisztusi leszármazottai, a keresztény testvérek és rokonok, akik mit sem törődve az isteni végrendelet óhajával, egymásellenes torzsalkodásukban szétdarabolták,

egészében túlvilági mértéket ütő, feldarabolva örökké csonka, szüntelenül egység után kiabáló jussukat. A kínzó haramiák – az Úr számunkra nem éppen hízelgő kijelentése szerint: „a világ fiai a maguk módján okosabbak a világosság fiainál” (Róm 16, 8) – megbecsülték és épen megőrizték Krisztus varratlan köntösét, ennek értékadó épségét, míg örökösei és társörökösei szétdarabolták és egymásnak hátat fordítva, koncdarabokon rágódva, haramiák módjára ebek harmincadjára juttatták azt, ahelyett hogy békésen megőrizték volna az örökség sérthetetlen épségét, értékét, isteni jó hírnevét a közös szülői házban és ennek örök élet kenyerét kínáló családi asztalánál.

Krisztus Urunk varratlan köntösének – örökségének épségéért, a keresztények egységéért kezdettől folyt az örökösödési vita. A küzdelem már elkezdődött az apostolok jeruzsálemi zsinatán (Kr. u. 49-ben) „a zsidókeresztények” és „pogánykeresztények” közötti vitával, majd folytatódott az első keresztény századokon át felbukkanó babonás és zavaros tévtanok (gnosis) és szakadárók elleni küzdelemben, a húsvéti dátum megjelölése körüli vitákkal. A 4.–5. században az ariánusok ellenében kellett megvédeni az egyház egységét, majd a Chálcedoni zsinat (451) után a „nesztóriánusok” és a „monofiziták” vallottak furcsa tanokat Jézus Krisztus személyével kapcsolatosan és alapítottak újabb egyházakat. Ezután következett a keleti és nyugati keresztények egymásközötti elidegenedésének korszaka, amely 1054-ben, Konstantinápolyban egymás kölcsönös kiközösítéséhez, a keleti egyházszakadáshoz, az ortodox egyházak keletkezéséhez vezetett. Később a Lyon-i zsinat (1274) és a Ferrara-Firenzei zsinat (1438/39) eredménytelenül fáradozott az ortodox és katolikus egyházak egységének helyreállításán. A középkori nyugati egyház reformmozgalmi (katarok, waldiak, husziták) végül is Luther, Zwingli és Calvin reformtörekvései révén a keresztény felekezetek kialakulásához vezettek, amelyek közül mindegyik magáénak vallotta Krisztus varratlan köntösét, és további nemzeti egyházak kialakulását idézte elő. Jóllehet az egység utáni vágy az elmúlt századok során és azóta egészen napjainkig valójában sohasem szünetelt, Nyugaton mára mégis rengeteg, alig számbavehető és sok, önmagát keresztény eredetűnek tekintő zavaros közösség jött létre. Valamennyi igényt támaszt Krisztus köntösére, „az igazságra”, és erős öntudattal rendelkezik, alig gondolva arra, hogy mindez éles ellentétben áll a kereszténység első ökumenikus zsinatainak, közösen és egyöntetűen megfogalmazott hitvallással: „hiszek ... az egy, szent, katolikus és apostoli Anyaszentegyházban”. Ez a hit pedig az 1000. év előtt tartott első hét ökumenikus zsinat tanításának öröksége!

A keresztények ezen felekezeti, nemzeti – és szociális – szétdarabolsága annyira botrányos, hogy világszerte alássa hitelüket és valósággal elhomályosítja mégannyi sok szép tanúságtételüket is. A testvériség és egység hirdetése közben nem kerülhetik el a világ lebecsülő és megvető kérdéseit: Miért vagytok akkor magatok között megosztottak? Egységet, testvériséget, szeretetet prédikáltok Krisztusban és magatok nem követitek Őt?!

Segítségünkre siet. A megosztott kereszténység jelenlegi helyzetében mindenképpen időszerű az idei ökumenikus imahetek mottója: „Gyöngeségünkben segítségünkre siet a Lélek” (Róm 8, 26). Bizalmat akar ébreszteni, vigasztalni és bátorítani akar, kitartásra szólít azon a keresztények egységébe vezető ökumenikus úton, amelyen a 19. század óta, az elmúlt évszázad során tapogatózva elindultunk, az egységre törekvés sok szép jelével találkoztunk és a csalódások ellenére is rá kellett jönnünk: „Krisztus követői között kisebb a különbség, mint a hasonlóság”, azaz „sokkal nagyobb köztük a hasonlóság, mint a különbség” (II. János Pál, Átlépni a remény küszöbén, 177. o.).

1899-ben Paul J. Francis (Lewis) Wattson anglikán lelkész ökumenikus imanyolcad létesítését kezdeményezte január 18. és 25., Péter székfoglalója és pálforduló között, amelyet aztán majd, századunk elején Paul Couturier (1881–1953) Lyon-i abbé is felkarolt, szorgalmazott és terjesztett a katolikusok körében. Újabb lökést adott a keresztények egységéért szervezett imanyolcad elterjedésének a II. Vatikáni zsinat ökumenéről szóló határozata, amely a keresztények egységéért végzett imát. „az ökumenikus mozgalom szívének” nevezte: „a szívbéli megtérést és életszentséget, valamint a keresztények egységéért mondott magán és nyilvános könyörgéseket mintegy az ökumenikus mozgalom szívének kell tekinteni”. Két évvel később, 1966-tól aztán a vatikáni Keresztények Egységének Titkársága és az éppen 50 éves Egyházak Ökumenikus Tanácsa protestáns részről Genfben, évente közösen szólítja imanyolcadra a keresztény világot és egyben megjelöli annak mottóját, idén: „Gyöngeségünkben segítségünkre siet a Lélek”.

A Lélek. Ez a mottó arra utal, hogy az ember saját gyengesége, szenvedése és vajúdása közepette, Jézus Krisztushoz hasonlóan, minden képességével tegye meg, amit tud az egység érdekében s aztán bízva magát teljesen Istenatyjára, mert csak így válik hatékonyra benne Isten Lelke, aki egyben számára a Krisztussal való megdicsőülés záloga is: „akiket Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai”, nem a szolgaság lelkét kapták, hogy ismét félelemben éljenek, hanem a fogadott fiúság Lelkét, aki által

Imaszándékok

FEBRUÁRRA

1.

Imádkozunk, hogy a keresztények magasabbra becsüljék a bérmlás szentségének értékét és értékelését a hitoktatásban és az Egyház életében.

A bérmlás szentsége korunkban eléggé elvesztette jelentőségét, főként a mindennapi életben. Kicsoda büszke – ha csak gondolkodásában-önmagában is – bérmlált voltára? S ki igyekszik a bérmlási kegyelmet magában felújítani? Modern gazdasági szóhasználatul: „innoválni”? A kor és a környezet új követelményeihez igazítani? Választ adni a jóléti társadalom „énközpontúságára”; az „önmegvalósítás” Istent az életéből kizárására való törekvés egoista voltára... Szembe állítani a „Nem hiszek semmiben – nem hiányzik semmi sem” újkori istentagadó életformával... Ugyancsak szembe állítani a „Magam tervezem az életemet, abba más (azaz Isten) ne szóljon bele” című, első pillantásra helyesnek tűnhető állítással...

A nehézség ott kezdődik, hogy a Szentlélek működését sem értjük, nem is (nagy) vagyunk kíváncsiak rá. Istent (drasztikusan egyszerűsítve, mégis lényegét megragadva) jellemezhetjük két szóval: szeretet és élet. A Szentlélek az Atya és a Fiú közötti szeretet és élet dinamikus mozgása, örökifejtése... Ebből a végtelenül erős szeretet és életerő-mozgásból fakadkövetkezik, hogy a Szentlélek meg tud – és akar - minket is erősíteni az élet kemény harcaiban, vigasztal elesetségünkben és sebzettségünkben. Esetenként nagy szükségünk lehet erre, ha komolyan vesszük a Szentlelket. Ahhoz szükséges a bérmlási – megerősítés a Szentlélek által – kegyelem gyakori megújítása...

2.

A fiatal keresztény közösségek imáink által találjanak szemináriumait és egyetemi központjaik számára megfelelően képzett vezetőkre.

Fiatal egyházi közösségeknél általában nincs nehézség, ami az Isten iránti lelkesedést illeti. Lelkesedés azonban nem elégséges egy életen át kitartani Isten mellett a súlyos nehézségekben. Fel kell készülni a lelkeség-szellemiség fejlesztésével, de teológiai szakképzettséggel is, amelyekre visszanyúlhat az ember szükség esetén. Fiatal egyházi közösségeknél a magasan kiművelt lelki és szakvezetők általában ritkán találhatók. Segítsük imáinkkal a világegyházat s az egyes helyi csoportokat: legyenek jelentkezők, akik magukra veszik a magasrangu képzés néha nehéz keresztjét a közösségek vezetésére való felkészülésben.

Fejős Ottó

egyformán édesapának szólíthatják Istent: Abba, Atya – bátorít mindannyiunkat a Nemzetek Apostola.

„A harmadik évezred küszöbén” – írja II. János Pál pápa – „e rendkívüli órában az Egyház legsürgetőbb kéréseinek egyike az Úrhoz, hogy növekedjék az egység a különböző hitvallású keresztények között, mindaddig, amíg el nem érjük a

Folytatás a 2. oldalon

ÁLDOTT SZEGÉNYSÉG

Áldott szegénység, hogy kilépsz szemeim nyitott ablakán át a téli tájba, – füttyöréssz s a bundás egeknek idézd a lányaim kopott kabátját.

Lépj fel a Holdra és hajolj Isten füléhez... mondd a Rendet, a szabadságot: és dalold a sok pásztor s az egy akol népéről, melyet ő teremtett.

A réteken már nincs virág, s estéknént könnyes lesz az ablak. Füttyöréssz el az Ács fiát – a jászolt és a glóriát – jöttére váró kisfiának.

Lángol egy csillag. S ellobog. Lábunkhoz hull szürkén a fénye. S egy Hold-kráterből pásztorok indulnak el... és kő, homok pereg a Gyermek küszöbére.

Lapul a föld. Ugrásra kész árnyak vigyázzák kint a tájat. ... a szegények kezében kés... Ne félj! Örölkül füttyöréssz az ácsék rongyos kisfiának.

Fáy Ferenc (1921–1981)

A vers eredeti címe: ÁDVENT

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Egy München környéki olvasónk leveléből:

„Vallásos katolikus hitünknek vannak bizonyos alaptételei, a dogmák, amelyek egyes hitigazságok tévedhetetlen megállapításait foglalják magukban, amelyek változhatatlanok, tagadásuk pedig egyenlő a katolikus hit megtagadásával... Ilyen dogma pl. a Szentháromság tana, Krisztus Isten-embersége, a sacramentumok szentségi volta; – de melyek még?”

Mert hiszen van számos tanítás, ami – habár tévedhetetlenül van kihirdetve – nem hittétel, nem dogma. Tudtommal ilyen pl. a coelibátus tana is. Kérdésemhez tartozik az is, hogy – tudomásom szerint – dogma igazsága vagy helyessége felől vita nem kezdeményezhető... Így van-e ez? Helyesen látom-e?

Miklós atya válaszol:

Örülök, hogy olvasónk ilyen alapvető kérdést vet fel, már csak azért is, mert

Szétszaggatták Krisztus varratlan köntösét

Folytatás az első oldalról

teljes közösséget”, majd lelkiismeretvizsgálatra és alkalmas ökumenikus kezdeményezésekre készítet, „hogy a Nagy Jubileumra, ha nem is teljesen egyesülve, de legalább a második évezredben kialakult megoszlások legyőzését sokkal inkább megközelítve érkezzünk meg”.

Meg kell szabadulnunk a sztereotípiáktól, a szokásoktól és rá kell találnunk a már létező egységre. Bárki láthatja, hogy e cél rendkívüli erőfeszítéseket igényel, de a Krisztus varratlan köntösével jelzett örökségünket vissza kell szerezni, állítanunk, bármiáron, még a vajúadások és szenvedések árán is: „Nem szabad (...) abban az illúzióban ringatnunk magunkat, hogy rövid és akadályok nélküli az út az egyesülés felé” – írja Szentatyánk és kihangsúlyozza: „Előbbre kell jutnunk a tanbeli kérdésekről folytatott dialógusban, de sokkal inkább az ökumenikus imádságban”, majd kiegészítőleg hozzáfűzi egyik interjújában: „Elsősorban imádkozni kell, teljes megtérést kell tanúsítanunk, hogy a közös imádság és az összehangolt munka révén meg tudjuk valósítani az igazságosságot, a békét, a mainál keresztényibb elkötelezettséget, mindazt, amit Isten folyamatosan megkövetel Krisztus követőinek küldetésétől a világon”. Így remélhető, hogy segítségünkre siet a Lélek!

Nyugaton a magyar keresztények már évtizedek óta konferenciákon – Pax Romana – és a helyi egyházi közösségek ökumenikus imádságain és találkozóin fáradoznak a felekezeti megoszlások legyőzése érdekében. A 2000. év Nagy Jubileuma talán arra is alkalmas szolgálhat, hogy a nyugat-európai szétszórtságban élő keresztény felekezetek hívei és lelkipásztorai, a mainál keresztényibb elkötelezettséggel, nem önmagukba zárkózva és külön-külön, hanem az egész jubileumi éven át közösen, csakis együttesen, közös istentiszteleteken, közös szentmiséken, közös ünnepeken, közös lelkesíti és egyéb ökumenikus találkozókon emlékeznek Jézus Krisztus, a mi Urunk, a Béke Fejedelme és a világ egyetemes Üdvözítője megtestesülésének 2000. évfordulójára. Ez már a keresztény egység valóságos elmélyítése lenne, mindenképpen igazi keresztény tanúság és méltó megemlékezés!

éppen a dogmák kapcsán számos félreértés kóvályog még hívő emberek agyában is, arról nem is beszélve, hogy éppen ezek szolgáltatnak alkalmat arra, hogy a katolikus egyházat merevnek, maradinak, minden józan érvelést visszautasítónak, egyszerűen „dogmatikus”-nak bélyegezzék. Mi hát a helyzet a dogmák körül?

Mielőtt megkísérelnénk meghatározni, mit is értünk dogmán, nem árthat, ha előbb a hitről beszélünk röviden, mint az ember egyik alapvető magatartásáról a hozzá szóló Isten irányában.

A „Katolikus Egyház Katekizmusá”-ban, mely egyetlen kötetben, a mai felnőtt ember igényeinek megfelelő módon, foglalja össze az Egyház tanítását, erről a témáról a következőket olvashatjuk: „A hit az ember válasza az önmagát kinyilatkoztató és önmagát közlő Istennek, amelyben az élete végső értelmét kereső ember mindent felülmúló világosságot nyer.” (1) A hit tehát feltételezi azt, hogy Isten bizonyos ismereteket és utasításokat közöl az emberrel, elvárva azok elfogadását akkor is, ha az emberi értelem nem képes azok teljes megértésére ill. belátására.

Isten önmagát fokozatosan nyilatkoztatta ki az embernek az Ószövetségben, míg a teljes és végleges önközlés Jézus Krisztusban történt: „A magasságbeli Isten Jézus Krisztus személyében tette teljessé és zárta le a kinyilatkoztatást.” (2) – A kinyilatkoztatás továbbadását Jézus apostolaira, azok az Egyház egészére bízták. – Isten embernek szóló üzenetét a Szentírás és a Szenthagyomány tartalmazza, amelynek „hiteles értelmezése kizárólag az Egyház élő Tanítóhivatalának feladata” (3) – A Tanítóhivatal azok a püspökök képezik, akik közösségben vannak Péter utódjával, Róma püspökével. „Ez a Tanítóhivatal azonban nincs fölülte Isten szavának, hanem szolgál neki, amennyiben csak azt tanítja, ami át van hagyományozva.” (4) Amikor a Tanítóhivatal a kinyilatkoztatott és áthagyományozott hit tartalmát tételekben megfogalmazza, akkor mondjuk, hogy „dogmát határoz meg... Ez azt jelenti, hogy a keresztény nép elé tár kötelező formában visszavonhatatlan hívő elfogadásra olyan igazságokat, amelyeket az isteni kinyilatkoztatás tartalmaz vagy ezen igazságokkal szükségszerű kapcsolatban vannak.” (5) – A dogmák tehát keresztény hitünk gerincét képezik. Amint a gerincből nem lehet kivenni egy csigolyát, anélkül, hogy az egész összeomlana, úgy a dogmák, hittételek is úgy függenek össze egymással, hogy az egyik el nem fogadása magával hozza a hit egész épületének megrendülését.

Az imént mondottakból világos, hogy az Egyház Tanítóhivatala, mely leginkább az Egyetemes Zsinatok keretében, vagy a Pápa „ex cathedra” nyilatkozatai révén határoz a keresztény hit alapvető tételeiről, ezeket nem ötletszerűen fogalmazza meg, hanem hosszas teológiai vizsgálatok, nem egyszer századokozon át tartó tisztázódási folyamatok lezárásaként. Ilyen értelemben beszélhetünk dogmafejlődésről. Ha azonban a Tanítóhivatal az Egyház valamilyen tanítását dogmának nyilvánította, akkor annak *lényege* körül nincs helye vitának, ami nem zárja ki, hogy *értelmezése* körül ne merülhessenek fel új szempontok.

P. Karl Rahner, a nagy német hittudós, az Egyházra bízott hitigazságok, az un. „depositum fidei”, a „hitletétemény”, és a századok folyamán kialakult tanítás közti viszonyt egy hasonlattal világította meg: a hitletétemény olyan, mint egy hatalmas hegy, amelyet az ember távolról szemlél – az egészet látja, a részleteket nem; azonban minél közelebb kerül hozzá, annál több részletet fedez fel; hasonlóan alakul-

hatott ki a történelem során – nem utolsósorban a hittételek közelebbi meghatározása révén – a keresztény hit rendszere. Az Egyház nem talált ki semmi újat, csak újra meg újra felismerte a hitletéteményben rábízott igazságokat. A dogmák tehát nem jelentenek merevséget, csak szilárdságot; segítenek, hogy tudjuk, mihez tartunk magunkat és megakadályozzák, hogy hitünk ködössé, elmosódottá, cseppfolyóssá váljék.

Hogy az Egyház tanítása gerincét hány dogmában fogalmazta meg, őszintén szólva nem tudom. Biztosan akadt, aki megszámlolta őket. Az Olvasónk által említettek kivül hadd mutassak rá még néhányra, amelyek az elmúlt másfél évszázad alatt váltak hittételek: Szűz Mária Szepőltelen Fogantatása (ami annyit jelent, hogy Mária élete első pillanatától mentes volt az eredeti bűn „szepőljéttől.”); Mária felvétele a Mennybe (Isten Anyja élete végén részesült a Feltámadásban, azaz testével és lelkével a Mennyben van); a Pápa csalatkozhatatlansága (azaz nemcsak az Egyház egésze, hanem a Pápa, mint a püspöki kollégium feje is tévedhetetlen, „valahányszor végérvényesen meghatároz és kihirdet egy hittani, vagy erkölcsani igazságot,

mint az összes keresztények legfőbb pásztora és tanítója, aki megerősíti testvéreit a hitben”). (6)

Olvasónk említette a coelibátus kérdését. Erről más alkalommal külön beszélhetünk. Annyit mindenesetre le kell szögezni, hogy az nem tartozik az Egyház tanításához, hanem egyházfegyelmi kérdés. Tekintettel arra, hogy szinte kizárólag csak a nyugati egyházban kötelező, a Szentszék elméletileg bármikor megszüntetheti annak kötelező jellegét. Hogy ezt megteszi-e és ha igen, mikor, azt végülis a hívek lelki java fogja eldönteni.

Befejezésül még egy megjegyzés: minden kedves olvasónak szívből ajánlhatom a többször idézett „A Katolikus Egyház Katekizmusá” beszerzését és tanulmányozását. Ezáltal sok kérdésre fény derülhet és az Istennel való kapcsolat is elevenebbé válhat. Az ezredfordulóra való készülés során mindkettőre nagy szükség lehet.

Frank Miklós

Jegyzetek: (1) „A Katolikus Egyház Katekizmusá” (KEK) 26.sz.; (2) II. Vat. Zsinat „Dei Verbum” (DV) kezdetű konstitúciója, 7.sz.; (3) DV 4.sz.; (4) DV 10.sz.; (5) KEK 88.sz.; (6) I. Vat. Zsinat (Denzinger: Enchiridion Symbolorum 3074 sz.)

ÖRSÉGVÁLTÁS A NÉMET KATOLIKUSOK VILÁGI SZERVEZETE ÉLÉN

A német katolikusok világi szervezete élén betöltött tisztségéről – csaknem kilenc évi működés után – nemrég leköszönt *Rita Waschbüsch*, akinek személyében először volt női elnöke a német katolikusok központi szervezetének. Az elnökség tanácsadójaként szereplő 15 tagú bizottságba azonban őt is beválasztották, így sokrétű tapasztalataival továbbra is támogatni tudja az új elnök, az egykori NDK-ból származó *Hans Joachim Meyer* munkáját. Mint a nemrég hivatalba lépett elnök elmondta, Rita Waschbüsch olyan időszakban került a német katolikusok központi szervezete élére, amikor a nők egyházi felelősségvállalása még csak kibontakozóban volt, így sikeres munkájával közvetve az egyház jövőbeni arculatának kialakításához is hozzájárult. Az egyház megújulását célzó erőfeszítései mellett a nyilvánosság bevonását tekintette egyik fő feladatának és ebben példaértékű szerepet játszott a Berlinben, Karlsruheban majd Drezdában megrendezett Katolikus Napok, valamint az ökumenikus napok megtervezése. Az ország keleti feléből származó új elnök külön köszönetet mondott Rita Waschbüschnek a német egység megvalósításában tanúsított fáradozásáért, ugyanis nagy figyelmet szentelt a keletnémet hívők testvéri befogadásának és integrálásának a nagy múltú katolikus szervezetben, amelynek működését a kommunista vezetők még a negyvenes évek végén felszámolták. De hogy a vallást elfojtani képtelenek voltak, arra jó példa az 1936-ban Rostockban született Hans Joachim Meyer, akit ugyan 58-ban eltiltottak az államtudománytól, de aki végül is angol és történelem szakon diplomázott, majd aktívan részt vett a katolikus egyház életében. Előbb Drezdában, később pedig Kelet-Berlinben tagja lett a világi hívők tanácsának, így szinte magától értetődően kapcsolódott be a német újraegyesülés után a katolikusok központi szervezetének munkájába. Emellett megtartotta egyetemi katedráját, holott immár 8 esztendeje ő a szász tartományi kormány tudományügyi minisztere is. A katolikusok központi szervezetének elnökéként tartott szék foglaló beszédében Meyer professzor elsősorban azt hangsúlyozta, hogy a mai, gyorsan változó világban főleg azon erkölcsi értékek

védelmére, átmentésére kell összpontosítani a figyelmet, amelyek az emberi méltóság megőrzését és a keresztények együttélésének alaptételeit alkotják. Itt különleges körülményekre van szükség, hogy a szabadság győzelme végül is ne váljék az egoizmus diadalává. Ezzel kapcsolatban arra intett, hogy politikai állásfoglalásukkal tevékenyen járuljunk hozzá a társadalom megújulásához is. Mindebben – Meyer professzor szerint – óriási felelősség hárul az egyházra, amely semmiképpen sem zárkozhat el a világ kihívásai elől, hanem a korszerű tömegkommunikáció eszközeinek igénybevételével hirdeti a hit üzenetét. Ebben pedig megbízható segítőtársa az idén már 150 éves fennállásra visszatekintő központi szervezet, amely sokszor a színpalak mögött végzi azokat a feladatokat, amelyek teljesítése nélkül az egyház kisugárzása jóval tompább lenne. Sokan a világ szócsövének minősítik a szervezetet, jó példa erre Hans Joachim Meyer nemrég tett nyilatkozata, amelyben a nők pappászentelése mellett foglalt állást. Mint a *Rheinische Post* című napilapnak kijelentette, a nők pappá szentelése a nemek közti egyenrangúság egyenes következménye. Hozzáfűzte azonban, hogy ennek a kérdésnek nem szabad szakadáshoz vezetnie, de gondolkodni kell rajta.

A szervezetnek, amelynek élén jelenleg a 62 esztendőes egyetemi tanár áll, éppen a gondolatébresztés és az egyházon belüli jövőformálás az egyik célja. Olyan hívők is alapították 1848-ban, akik tevékenyen akarták megélni hitüket és gyakorlatban igyekeztek megvalósítani az egyház tanítását. Immár másfélszázados fennállása óta sokat változott a szervezet. A II. Vatikáni Zsinat friss lendületet adott az egyházi hierarchia és a hívők konstruktív együttműködésének. A legutóbb 1995-ben – még Rita Waschbüsch elnöksége idején – megvalósított reform áramvonalasította a német katolikusok központi szervezetét. Ennek élén a 226 tagú tanácskozó testület áll, őket a katolikus munkaközösségek tagjai választják. A munkaközösség mintegy 120 különböző katolikus csoportot, egyetlet, illetve mozgalmat tömörít, ami számokban kifejezve 5 millió hívőt képvisel. Az elnökségben az elnök és négy helyettese, valamint a

Folytatás a 3. oldalon

AZ EMBERISÉG REMÉNYE ÉS AZ EGYHÁZ MEGÚJULÁSÁNAK ZÁLOGA

A püspöki kar körlevele Szent Család vasárnapján

Kedves Hívek! II. Pál pápa figyelmünket sokszor ráirányította a házasság szentségére. Őt követve a Szent Család vasárnapján szólunk kell a magyar családok helyzetéről. Bátorítunk minden családepítő szándékot és ellene mondunk a családelleses törekvéseknek.

Tudjuk, hogy a család alapja a házasság: szentség. Egy férfi és egy nő életére szóló, kizárólagos szeretet közössége, amely a gyermekek bátor elfogadására és egymás boldogítására irányul. Isten, aki az embert szeretetéből teremtette, őt-magát is szeretetre rendelte. A házastársak esetében ez a teljes önátadásban és a másik feltétel nélküli elfogadásában teljesedik ki. Így vállnak alkalmassá arra, hogy megkapják az apaság és anyaság, az élet továbbadásának adományát. Ha a gyermeket Isten ajándékaként fogadják, házassági szövetségük is erősödik.

Szomorúan tapasztaljuk, hogy hazánkban hiányosak az egészséges és kiegyensúlyozott családi élet feltételei. Korlátozottak a fiatalok családalapítási lehetőségei, a gyermekvállalás és -nevelés feltételei. A családtámogatás rendszere meggyengült. Mindez inkább magyarázható a törvényhozók és a társadalmi tudat formálóinak szemléletével, mint gazdasági okokkal.

Amikor a döntéshozók lelkiismereti kötelességére hivatkozunk, hozzáteszünk, hogy a keresztény házastársi és szülői felelősség, a gondviselésre hagyatkozó hit képes legyőzni a nehézségeket. A házasságra készülő fiataloknak és ifjú házasoknak tudniuk kell, hogy ma is lehet és érdemes szép családi életet élni. Ehhez keresztény értékrendű szellemében naponta meg kell küzdenünk a túlzott fogyasztói szemlélettel, amely

- család helyett megelégszik a közös háztartással,
- az életre szóló elkötelezettség boldogsága helyett beéri az alkalmi együttélés örömeivel,
- nem tudja, hogy a mély és tartós emberi kapcsolat nem akadály, hanem feltétele az önmegvalósításnak,
- nem tudja, hogy a szexualitás a házasságban tölti be igazi szerepét,
- a gyermek pedig nem teher, hanem ajándék.

ÖRSÉGVÁLTÁS ...

Folytatás a 2. oldalról

Püspökkari Konferencia delegáltja és a főtitkár foglal helyett. A szakterületeknek a feltérképezését tíz -ugyancsak választott- referensre bízzák. Köztük egyetemi tanárok, képviselők és újságírók is megtalálhatók. A szervezést a Bonnban székelő központi titkárság intézi.

A német katolikusok központi szervezete a Püspökkari Konferencia által elismert intézmény, amely a II. Vatikáni Zsinat részéről szorgalmazott világi apostolkodást valósítja meg. Noha tagjai között papok is vannak, túlnyomó többsége világi hívőkből áll, akik azonban átérzik, hogy az egyház csak akkor felelhet meg hivatásának a mai világban, ha minden tagja a kereszttség felvételével vállalt elkötelezettségének megvalósításán dolgozik és aktívan részt vesz a pasztorációban. A most új vezetés alá került központi szervezet ezeknek a kezdeményezéseknek a fóruma, illetve továbbítja az egyházi vezetőkhez. Kiterjedt külföldi kapcsolatai révén ugyanakkor tájékozódik a más országokban körvonalazódó tervekről is, amelyeket - gondolatébresztő céllal - a német hívők felé is közvetít.

-i-y

A keresztény házaspárok és szülők szembeállítják magukat nemcsak a divatos családelegen szemlélettel, de a tudatos családelleséssel is. Az októberben tartott Rio de Janeiro-i Családkonferencia zárónyilatkozata így fogalmaz: „A család támadási felület, amennyiben bizonyos szervezetek és egyének előmozdítják a családelleses ideológia meggyökerezését”.

Sajnos a torz családkép és a téves szemlélet is túlzott nyilvánosságot kap a szórakoztató műsorokban és a reklámok világában, amíg a pozitív házasság- és családkép alig jelenik meg. Részben ennek következménye az ifjúság fokozott veszélyeztettsége, ami a fiatalok ellen, illetve a fiatalok által elkövetett bűncselekvények növekedésében érzékelhető.

Sok szülő rábizza kizárólagos nevelését az iskolára. Eltűri a televízió és a rossz baráti társaság erőteljes hatását. Katolikus nemzetközi konferenciákon ismételt elhangzik a figyelmeztetés: a szülők vegyék vissza a gyermeknevelést. A természet rendje szerint a gyermekek első számú nevelői a szülők. Ezt a jogukat gyakorolják, amikor részben az iskolára bízzák - melyet szabadon választanak - gyermekeik nevelését a tömegkommunikációs eszközökben teret kapó, erkölcsi érzésüket romboló műsorokból. A szülőknek gyermekeik érdekében ragaszkodniuk kell ezen alapvető jogukhoz.

A jogalkotás, miközben a születendő gyermek számára nem biztosítja az élethez való jogot, túlhangsúlyozza a gyermeki jogokat. Ezzel megnehezíti a szülő nevelői feladatait. Mi azt hangsúlyozzuk: a gyermekeknek joguk van arra, hogy családba szülessenek és családban nőjenek fel. Joguk van arra a biztonságra, amely a szülők egymás iránti hűség szeretéből és végleges elkötelezettségéből források.

A család nem csak az emberiség reménye, de a magyar egyház és társadalom megújulásának záloga is. Az állam alapvető feladata a család életkörülményeinek biztosítása. A társadalmat is családközpontúvá kell formálnunk, amelyben az emberi személy értéke érvényesül. Szolidaritást kell vállalnia a szegény családokkal, illetve azokkal, akik különleges nehézségekkel küszködnek. Egyházi közösségeink is keresik a lehetőséget, hogyan tudnak családjaink számára még inkább segítő háttérrel nyújtani.

A Szent Család vasárnapján szólunk kell a születések számának tragikus csökkenéséről is. Mindannyiunk felelőssége, hogy saját családi életünk példájával, a családok életkörülményeinek javításával vagy közhangulat formálásával hozzájárulunk a nemzet jövőjének megmentéséhez.

Minden nehézség és rossz példa ellenére reménnyel tölt el bennünket, hogy sok katolikus családban él a hit, az egymás iránti szeretet és áldozatvállalás. Hogy családjaink egyházközösségeken belül és azon túl közösséget keresve, egymásnak segítséget nyújtanak. Hiszünk, hogy a házasság szentsége erejében a keresztény család az egymás iránti kölcsönös szeretet által képes boldogságot ajándékozni tagjainak és bátorító jel lesz egyházunk és társadalmunk számára. Ebben a reményben imádkozunk minden magyar családért és házasságra készülő fiatalért.

Budapest, 1997. december 10. ■

Gyógyítani a gyökereket!

A közelmúlt napok és hetek tudósításában újra és újra olvashattunk borzasztó gyermekgyilkosságokról.

Ami engem elgondolásra készít ezekben az ügyekben, az nem a tettesek személye, vagy - bármilyen megrendítő is, - nem az egyedi eset. A mögöttük meghúzódó társadalmi jelenség az, ami megütözéssel, aggodalommal, és bosszúsággal tölt el.

Mert mi történik itt, napjainkban, ebben a modern, felvilágosult társadalomban? Megszigorított keménységgel sújt le a törvényhozás és bíraskodás cselekményekre, amelyek tünetei egy társadalmi elfajulásnak - mondjuk ki nyugodtan: züllési folyamatnak. Tehát iparkodunk orvosolni - a tüneteket. De nem a gyökereket.

Hiszen miből sarjadnak ezek a cselekmények, minden társadalmi koegzisztencia oly súlyos fekélyei? Hol a gyökér? Hol a kórokozó? Mert ugyebár az orvostudomány sem elégszik meg a testi bajok és betegségek tüneteinek operatív kezelésével. Az orvostudomány is az okot iparkodik megszüntetni.

Dehát miféle gyógyulást várhat a társadalom azokból a morális, lelki nyavalyákból, amelyeknek a szabadság

Útközben

Magyar emlékek Nyugaton

Szent Margit és kísérete Skóciába érkezik, ahol III. Malcolm, későbbi királyi férje fogadja. William Hole (1846-1917) festménye. Edinburghban a Skót Nemzeti Galéria épületében lévő freskó részlete. - Itt említjük meg, hogy Januári számunk 7. oldalán a Skóciai Szent Margitról szóló kis hírből a születési év helyesen 1045. Olvasóink elnézését kérjük. Kis ajándékkul adjuk a fenti szép képet.

Izrael örömmel látná a pápát

A Szentszék és az Izrael Állam között november 10-én Jeruzsálemben aláírt megállapodás - mely a katolikus egyház intézményeinek jogi helyzetét rendezi Izrael területén - jelentős lépés a kapcsolat teljes normalizálása felé, - nyilatkozta az aláírást követően Ahron Lopez, Izrael szentszéki nagykövete. Hozzáfűzte ehhez: kormánya reméli, hogy II. János Pál pápa még a jubileumi 2000. év előtt látogatást tesz a Szentföldön. Az Olasz püspöki Konferencia ökumenizmusért és párbeszédért felelős bizottság tagja, Clemente Riva római segédpüspök ugyanakkor rámutatott: a pápa vágya, hogy 2000-ben az ő jelenetében Betlehemben a keresztények, Jeruzsálemben a keresztények és zsidók, míg Sinai hegyen a három nagy monoteista vallás képviselői; keresztények, zsidók és muzulmánok közös ünnepet tartsanak. VR/MK

jegyében korlátlan táptalajt biztosít annak, ha hangban, képben, újságban, filmben, rádióban, televízióban a társadalomromboló erőknek olyan korlátlan fejlődést biztosítunk?

Nézzünk csak meg egy újságstandot. A minap egy áruházban szépen, csoportosítva láthattam, mivel táplálja a képesújság-irodalom a társadalmat, kicsit és nagyot, gyereket és öreget. A „Männer” (Férfiak) felirat alatt vagy húsféle sexmagazin díszlett különböző pózokba helyezett, ruhátlan női figurával a cimlapon. A „Frauen” (Nők) polc szinte csak az öltözködési, arcfestési, fodrászművészeti tippeket és pletykákat kínáló szenzáció-lapokat. Persze van más is. Bőséges választékát a TV. műsorok kínálják. Van itt krimi, horror, „action”-film, lövöldözés, revolver-hősök, „talk-show”-k, ahol prostituáltak dicsérik „hivatásukat”, riportok, amelyek magasztalják a zabolátlan ösztönök követésének dicsérendő voltát. Képek a társadalomról, ahol a család, a házastársi hűség, a nemi tisztesség, ócska, elavult rekvizitumokként vannak feltüntetve. Ahol a normális állapot az „én gyeregem, te gyereked, mi gyerekünk”. Egyik oldalon segélykiáltás a „felszabadult” férfiöztönöknek kiszolgáltatott nőkért, - a másik oldalon a nőnek, mint megszerzhető, megfizethető kereskedelmi alanyának a kínálata.

Hát mit várunk azoktól, akik ilyen lelki táplálékon nőnek fel? - Ér az valamit, operáló késsel beavatkozni, a lelkeket, a jellemeket pedig szellemi baktériumokkal etetni?

Ezért aggódom, ezért félek, - s ezért nézek kétkedéssel a törvény szigorának eredményessége elé. Mert a gyógyítás felületi.

Egyszer, végre, el kellene már kezdeni a gyökereknél.

Susits Tamás

TERÉZ ANYA ROMÁN?!

A nemrégiben elhunyt, világszerte ismert missziós nővér, Teréz anya „valójában román volt! - ezzel a meglepő felfedezéssel álltak elő Bukarestben a Nagy Románia Párt képviselői” - olvastuk a Magyar Nemzetben. Úgy okoskodnak, hogy Teréz anya Macedóniában született, de „egy igazi v l a c h családban”. Márpedig a v l a c h (oláhok!) a románság egyik alkotóelemét jelentik, így hát Teréz anya r o m á n volt. Ám az egész világ tudja, hogy albán szülőktől származott, eredeti nevén Ágnes Conxha Bojaxhiu. Ez azonban nem okozott fejtörést Bukarestben, az albán nevet ügyesen megrománosították Gangia Boianiu-ra, mindig így szerepeltetik mondván, hogy ez egy igencsak elterjedt romániai családnév. Ezen az alapon lett Teréz anya „román”!

A románok történelmi találékonysága lélegzetelállító! Ezelőtt néhány évvel egy bukaresti magyar nyelvű hetilapban (1984. I.21.sz.) látott napvilágot az alábbi furcsa közlemény: „Az egy ideig Tibetben élő utazó, aki 1834-ben az indiai Kalkuttában kinyomtatta az első tibeti angol szótárt, valamint a tibeti nyelvtant, a román A l e x a n d r u S a m a volt”

Erről annakidején az „Életünkben írtam már egy kis glosszát, ebből idézem: „Nekiestem a főbb román lexikonoknak és enciklopédiáknak, hogy megtudjam, ki ez a Sama? De hamar kiderült, hogy Domnul Sama nem létezett, pusztán annyi történt, hogy körösi Csoma Sándort románosították meg a bukaresti Magazinban.” (Csoma = Sama!) - érdekes módon Teréz anya és Körösi Csoma neve egyaránt elválaszthatatlanul kapcsolódik Kalkuttához. Nil admirari! - **sijó** -

GYERMEKEKNEK

Ki nem ismeri azokat a kínos pillanato-
kat, mikor mások arcára csalódás ül ki,
mert többet vártak volna el tőlünk, mert
nem ilyenek ismertek. Nem kis fájda-
lommal olvassuk ezt le szüleink, taná-
raink, barátaink arcáról.

S néha igazuk is van. Nagyobb oda-
adással, szorgalommal, több bécsületes-
séggel esetleg elkerülhető lett volna a
kínos jelenet és a vele járó elhidegülés,
egymás iránti érdektelenség, meglazult
kapcsolat.

De az is lehet, hogy félreismerésen
múlik az egész. Nem lehet mindenki
matekból ász, mert a matek tanár így
kívánja, de lehet az illető irodalomból
jeles. Egy barát sértődöttsége még nem
jelenti azt, hogy helytelen volt amikor
nem támogattuk rossz szándéka kivite-
lezésében. S a szülő is megspórolhatta
volna a csalódást, ha idejében tudomásul
veszi, hogy gyermekének nem orvosi,
hanem autószerelői hivatása van.

Az evangélium ugyanezt a témát érinti
február 8-án. Péter apostol a csodálatos
halfogást követően felismeri Jézus nagy-
ságát, szentségét, de ugyanakkor saját
gyengeségét, méltatlanságát is átérzi.
Ezért így szól Jézushoz: „Uram, menj el
tőlem, mert bűnös ember vagyok.” Elejét
akarja venni Jézus csalódásának, kiábrán-
dulásának. Arra gondol, hogy jobb, ha
most tisztáz vele mindent és idejében
elválnak útjaik.

Jézus jól ismeri Péter hiányosságait, de
látja a benne szunnyadó értékeket is.
Ezért nem távolítja el magától, hanem
inkább feladattal bízza meg: „Ne félj!
Ezentúl emberhalász leszel.” Gyarlóságai
ellenére is az Egyház oszlopos tagjává,
Jézus vértanújává teszi Pétert a belé ve-
tett bizalom.

Milyen jó lenne, ha mi is hasonló
módon viszonyulnánk, ha egymás gyen-
geségeit és erőneit tapasztaljuk.

János atya

FIATALOKNAK

Olvassuk Lukács evangéliumából:
„Vajon vezethet-e vak világtalant?
Nem esnek e bele mind a ketten a gö-
dörbe?” (Lk 6,39-45)

„Az alma nem esik messze a fájától”,
„Aki másnak vermet ás, maga esik bele.”
Minden nép nyelvében élnek ilyen, vagy
hasonló közmondások, szólás-mondások.
Legtöbbször vidám, kacintó kópésággal,
de néha gorombán odavágva az igazságot:
tanulj, okulj belőle...

Jézus is használt közmondásokat, a nép
ajkáról vett hasonlatokat. Így vált az Ő
örömhíre Isten Országáról „kézszelfog-
hatóvá”, az egyszerű ember számára is
érthetővé, közelivé...

A mai evangéliumi részletben négy
ilyen szólás-mondást találunk, s mind a
négynek célja, értelme: rendezzük kap-
csolatainkat embertársainkkal.

„Vajon vezethet-e vak világtalant?” ...
Jézus a nép vezetőit szólítja meg: Vigyáz-
zatok! Talán túlságosan is magabiztosak
vagytok, gögösen beképzelték tudásotok,

ismereteitek miatt? Vagy mégis akad,
anélkül hogy észrevennétek, fehér folt,
valami, amit nem tudtok, amiről még soha
nem hallottatok? Mert mi történik akkor,
ha valaki, aki maga is vak, másoknak utat,
irányt akar mutatni?...

Handabandázó éretlenség jele az, ha
valaki tanácsot ad, vezetni próbál anélkül,
hogy a célt ismerné. De még akkor is, ha
csak vak engedelmességet vár el a rábí-
zottaktól.

A veszély, a gödörbe esés lehetősége
óriási. Példa van rá elég a történelemben,
a politikában, a nevelés történetében, a
különböző civil vagy akár vallásos moz-
galmakban.

Jézus a példázat, a közmondás frap-
páns ható-erejével tanít, az embereknek
„látó” vezetőkre van szükségük. Olyan-
okra, akik előtt világos a cél, az út, a
vezetettek óhaja. Akiben lehet bízni,
hinni. Aki olyan mint Ő: „Aki engem
követ, nem jár sötétségben...” (jn 8,12)

Pál atya

Miklósházy püspök Svédországban

Idén május 30-a és június 1-e között
Miklósházy Attila, a szétszórtságban élő
magyarok püspöke a svédországi magya-
rokat látogatta meg. A göteborgi szent-
misén ezúttal a helybelieken kívül szép
számban voltak magyarok a környező
városokból Jönköpingből, Borásból, de
voltak Haknstadból sőt Malmöből és
Lundból is. Előző nap a terveknek megfe-
lelően részt vett melyet az idén száznál
több magyar is végigjárt.

Az ünnepi mise utáni közös kávézást
követően Gere István készített hosszabb
interjút Miklósházy püspökkel. Arra a
kérdésre: Hogyan látja a svédországi
magyarok helyzetét, a püspök atya ezt
válaszolta:

– Ahol vannak újabb bevándorlók, és
ahol kellő nagy számban élnek úgyneve-
zett első generációs bevándorlók, ott van

jövője egy csoportnak. Svédország is ezek
közé tartozik. Örömmel hallottam, azt is
hogy milyen jó viszony alakult ki a svéd-
országi magyar katolikus és protestáns
gyülekezetek között. Nagyon fontos, hogy
az idősebb generációkat ne hagyjuk
magukra, hogy törődjünk velük, hogy
megmaradjon az a bizonyos valahova tar-
tozás. A fiatalabb generációknál ez az
igény már nem ilyen kifejezett, ők köny-
nyebben megtalálják helyüket a társada-
lomban.

Fontosnak tartom a nagyobb centru-
mokban, hogy a jövőben is megmarad-
janak a magyar missziók. Remélhetőleg
többé nem lesznek kényszerű kivándor-
lások, mint a múltban, de másfajta moz-
gások a jövőben is várhatók, diákok,
tanárok, kereskedelmi kirendeltségek
vagy bármely más céllal. Helyesnek tar-
tom, hogy legyen továbbra is, nem csak
Bécsben, Rómában, Londonban, Mün-
chenben vagy Brüsszelben magyar misz-
sió, de itt Stockholmban és Göteborgban
is. Örülök, hogy itt lehettem, részt vehet-
tem a zárándoklaton.

– Mikor látjuk ismét Svédországban?

– Azt szoktam mondani, három évig
tart míg körüljáró a világot, vagyis míg
eljutok minden nagyobb egyházközös-
séghez. Az évek múlásával ez mind nehe-
zebbé válik és nem minden úgy alakul,
ahogy terveztem és persze nem csak
rajtam múlik. Itt Göteborgban is öt év
után vagyok ismét. Illés atyával szóba jött
pl. a svédországi magyar fiatalok közös
bérmlása, ha ezt sikerül megszervezni,
arra minden bizonnyal tudnék módot
találni, hogy eljőjtek. ■

Diákok a hitoktatóról

Gyakran hallani az iskolákban
jelentkező erőszakosságról, az újsá-
gok is ilyenről számolnak be.

Az oktatók: tanárok, iskola-elöl-
járók panaszkodnak, hogy a család,
mint a nevelés egyik oszlopa, csődöt
mond és így az iskolákra hárul minden
a neveléssel kapcsolatos feladat. Ilyen
környezetben egyre inkább szükséges,
hogy a tudásanyag közvetítésén túl, a
nevelés új útjai alakuljanak ki az
iskolákban. Ez a „meteorológiai hely-
zetkép” természetesen a vallásokta-
tásra is kihat és ha más tantárgyaknál
az ismeretek elsajátításán felül is
igény van pedagógiára, akkor ez foko-
zottan vonatkozik a vallásoktatásra.
Az ismeret egészüljön ki a tapasztalattal,
a tájékoztatás emberről és
viselt dolgairól párosuljon a talál-
kozással vele. Persze ez igényli az
együttérzést, a képességet mások gon-
dolatvilágába való beleélésre, az új
megformálásának igényét és az ehhez
szükséges önbizalmat. Segítségét
nyújthat ennek kialakításánál a tanu-
lók, a diákok elképzeléseinek ismerete.
A németországi Münster egyik
iskolájának 12. évfolyamában körkér-
dést intézet a 18–19 éves fiúkhoz és
lányokhoz a teológiai doktorátusán
dolgozó publicista J. M. Wiegard. A
kérdés így hangzott: „Mi a különbség
a hitoktató és hitoktatás, valamint
más tanárok és tantárgyak között?”
Néhány válasz:

D.B. (18 éves fiú) „A vallásokta-
tásnál és így a vallást oktatóknál is,
talán szigorúbban előírt a tartal-
lom mint más, „normális” tanároknál.
hiszen nem csak az iskola intézménye,
hanem az egyháza is felette áll. Mégis
– úgy érzem – egyre több magyará-
zatra, interpretációra is sor kerül. Sok
hitoktatónál érezhető az egyházzal
való erős kapcsolat. Lépten-nyomon
megélem azonban azt is, hogy
bizonyos távolságtartással lehetősé-
get nyújtanak a diákoknak vélemé-
nyük megformálására, kialakítására.”

B. Sch. (19 éves lány) „Szerintem –
legalábbis részben – azért mások.
Emberibbek. Így érzem egy hitok-
tatónál az is fontos, milyen emberi
kvalitásokat mutat, hogy legyenek
ilyen kvalitásai. Hiszen csak így tudja
közvetíteni az értékeket és az elkép-
zeléseket róluk. Mármint hihetően!
A mi vallásoktatóink úgy érzem – nyi-
tottak világgépünkben és nekünk is
biztosítják saját világgépünk kiala-
kítását. Nem csak a szigorúan egyházi
világképet tanítják.

K. B. (18 éves lány) „Hát ez azért
egy alapvetően más tanítás. Szerintem
is különböznek a vallásoktatók a
többi tanártól. Az én hitoktatóm
például maga is meg van győződve
arról, amit hirdet. Tevékenyen részt-
vesz közösségének munkájában és
talán ezért valahogy jölelkübb. De
egyébként a tanítás lefolyása alig
különbözik a többi tárgytól.”

S. D. (18 éves fiú) Nekem a hittan
pont olyan tantárgy mint a többi.
Éppen úgy van tananyag és az: év
végéig el kell érni a célt. Sok tanuló
rögtön az egyház ellen van és ezekkel
a hitoktatóknak vitatkoznia kell. Ilyen-
kor nem mindig helyezkedik kemény
egyházi vonalra, saját képet is fest
néha és ezt egész jól csinálja.

F. Sch. (18 éves fiú) Nem hiszem,
hogy ők valami más tanárok lennének.
Néha mégis azt gondolom: valahogy
más a kapcsolatuk a diákokkal. Sze-
mélyesebb. Már a hangnem is. Hogy ez
a tantárggyal függ-e össze, vagy a
személyiségük teszi, nem tudom. Meg-
kísérlék az oktatást, tanítást érdekessé

tenni, hiszen a tanulók többségének
nem „fontos” ez a tárgy. Sokak kötö-
dése a valláshoz gyengébb, lazább,
mint régen. Az oktatók ezért megpró-
bálják a merev álláspontokat felol-
dani és így egy nyitottabb vallás-, egy-
ház képet közvetíteni.

V. A. (19 éves lány) A hitoktatásnál
más dolgok is szerepet kapnak. A
„matek” órákon az anyagot vesszük
át, egyszerűen csak az anyagot. A
hittannál viszont néha el lehet térni,
ki lehet szélesíteni azt amiről szó van.
Például, ha az igazságosságról van
szó, rátérünk a menekültek problé-
májára is, a menedékkérelmet kérők ne-
hézségeire, a kapcsolat kialakítására
velük és a személyes élményekre is.
Ilyenkor a tanárok véleménye is el-
hangzik és ez erősíti a személyes kap-
csolatot velük.

F. M. (18 éves fiú) Mindent összevet-
ve lazábbak a hitoktatók. Maga a
tanítás is. Persze más tárgyaknál is
találkoztam jó és rossz példakkal. Az
a tanár karakterétől függ. A vallás
oktatás ma már nem kizárólag a
Bibliával való foglalkozás, hanem sok
modern politikai vonatkozása, az
erkölcstanba, etikába hajló tartalma
is van. Így a hitoktató jó partner a
kérdések közös vizsgálatánál. Nem
előre gyártott nézetek hirdetője, ha
nem más véleményeket is meghall-
gató, toleráns társ. És ez a szép benne.

Sok vélemény, sok nézet és én mégis
közös nevezőt látok mögöttük. Neve-
zetesen az igényt a szépre, nemesre,
jóra. Olvasva őket kellemes, jó érzés
töltött el. Ránkfér ez a mai világban!

Ramsay Győző

Egy olvasói levélből

...A keresztény ifjúság ébredzik ugyan,
de sok a visszatartó erő, a világ talmi csil-
logása, diszkók villogása, hangzavarok,
pénz és még ki tudja, milyen „sötét hatal-
mak”. Igaz, megvan a „háttér” is, a sok
imádkozó ember, de a rengeteg útvesztő-
ben könnyű eltévedni. Elöntötte a
szenny a világot és sajnos a TV, Rádió, az
ömlesztett reklámok „nevelő hatása” min-
den téren tapasztalható, de legjobban a
zsenge lelket veszélyezteti. Szülők, nevelők
is szinte tehetetlenek olykor.

A művészet már nem gyönyörködtetni,
emelni akar, hanem öncélú, eredetienkedik,
az egyén „kibontakozik”. Így születnek
zene helyett hangzavarok, torz és értelmet-
len „alkotások”. Ez a divat és el is fo-
gadják.

A „kereső ember” sokszor egyáltalán
nem tudja kivédeni az agresszív táma-
dásokat. Ember legyen a talpán, aki meg-
találja az utat ebben a tudathasadásos
világban! Ezért óriási a felelősségünk,
magunkat háttérbe szorítva másokért élni,
dolgozni...

Rengeteg lehetne ezekről írni, beszél-
ni, csak ezt a pár sort próbáltam papírra
vetni. Önök missziót teljesítenek és én
együtt élek minden sorukkal.

Fáradhatatlanul viszik a mécses, látom a
missziós törekvéseiket, a mecéniaakarást,
de látom a küzködéseiket is. S mit tehet egy
magamfajta szürke egér? Csak imádkozni
sok más hasonló keresztény testvérrel,
hogy a jó Isten őrizze Önöket és segítse
munkájukat. Hogy megjöjjenek egyszer a
„vándormadarak” és építsük újra ezt a
szegény, szétzilált, ezeréves hazát, Bol-
dogasszonyunk örökségét.

Kérem, nézzék el nekem ezt a szerény
kis levelet. Isten áldását kérve szeretettel
köszöntöm Önöket:

Antal Katalin, ny.tnő/ Miskolc

DAITALAN FA

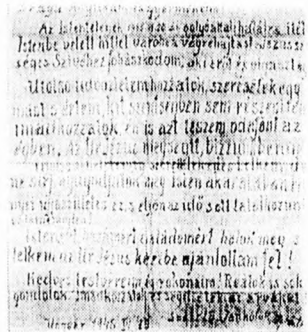
Rég elröpült már kisfiam kacajja,
állok magam.
A múltba nézek és előre, várom,
mi hátra van.

Örömtelenség, hó és csend köröttem
határtalan.
Olyan vagyok, mint téli fa az erdőn,
madártalan.

Kosztolányi Dezső (1885–1936)

Egy zsebkendőre írt búcsúlevél

Az alább közölt megrendítő levelet és fotómásolatát Köllej Gyurka bá kapta Kárpátaljáról Popovics Béla cserkészvezetőtől. A kísérő sorokban olvassuk: „Nagyapám zsebkendőre írt, s a börtönből egy kabát bérlésében kicsempészett búcsúlevelének másolatát csatolom. Anyai nagyapám neve: vitéz Kapornay József. Hat gyermek édesapja volt, mikor az oroszok elvitték. Édesanyánk volt akkor a legidősebb gyermek, 16 esztendő. Az ő neve: Popovicsné Kapornay Izabella. – Itt közöljük a zsebkendőre írt búcsúlevél fotóját és alább a levél szövegét.

Drága Anyukám és Gyermekeim!

Az istentelenek 1945. VI. 20-án golyóaltali halálra ítélték. Istenbe vetett hittel várom a végrehajtást: Jézus szentséges Szívéhez fohászok, aki erőt és vigaszt nyújt.

Utolsó üdvözetem hozzátok: szeresétek egymást s értem, kit szentségben sem részesítettek, imádkozzatok, én is azt teszem odafönt az égben. Az Úr Jézus megsegít, bízunk benne!

Utolsó leheletemig szerettelek édes Lelkem, de ne sírj, nyugodjatok meg Isten akaratában. Mennyei újjászületés ez, s eljön az idő, s ott találkozunk valamennyien!

Istenért, hazámért, családomért halok meg s lelkem az Úr Jézus kezeibe ajánlottam fel!

Kedves testvéreim és rokonaim! Rátok is sokat gondolok. Imádkozzatok és segítétek az árvákat!

Ungvár 1945. VI. 29

Szerető Jankótok, Apátok

PÁRIZSI LEVÉL

Assissi Szent Ferencnek köszönhetjük, – aki elsőnek 1223-ban készített betlehemet – hogy a karácsonyi időben minden katolikus templomban, karácsonyfánk alatt, de még éttermekben, menedékházakban és kirakatokban is megtaláljuk a jászolban fekvő gyermek Jézust.

Vonatkozik ez a fények városára is. Advent első hetétől Vízkeresztig Párizs szívében egy óriási sátor évről-évre mindig más és más vidék betlehemének ad helyet. Az idén – másfél éves előkészület után – Velence betlehemét csodálhattuk meg. A dicsőséges velencei köztársaság 1000 éves gazdagsága jelent meg előttünk 18x15 m, alapterületen, 200 figurával, megfelelő zenei aláfestéssel, miközben az elhunyt Marcello Mastroianni hangján hallhattuk a világ legszebb történetét, karácsony misztériumát. A lagúnák városára is vonatkozik az örök igazság, nem palotában, nem is luxusgályán, hanem a szegények városrészében egy kis csónakban született meg a világ Megváltója.

Egészen más hangulatot árasztott a Latin-negyed egyik kirakatában levő három elegáns férfinak öltözött divatbábú, akik közül a szerencsenképű az utca túloldalán lévő Saint Séverin templom bejárata fölött levő csillagra mutatott. A kíváncsi vallásos lelkületű megsejthette, hogy Valóban a templomban megtalálhatta, szintén korunk öltözetében és életnagyságban, a Szent Családot. A kisdéd Jézus nem szalmán jászolban, hanem hason feküdt egy hordozható műanyag táskában. Ebből a füles mózeskosárból mosolyogva nézett ki kezét áldásra emelve.

A betlehemek sokszínűségét azonban legjobban az „öt földrész karácsonya” kiállítás mutatta be. Párizs leglátogatottabb bevásárló központjában (Les Halles) a világ minden sarkából 140 betlehemet – köztük egy magyart – mutattak be. Egyetlen egy bibliai történetet sem lehet oly kedvesen és változatosan bemutatni, mint Jézus születését. Az inkulturáció – az Egyház tanításának a helyi hagyományokban való beoltása – sehol sem mutatkozik olyan sikeresnek, gazdagnak és lélekemelőnek, mint amikor és ahol az Isten újszülött gyermekként jön közénk.

Molnár Ottó

Szamosi József

ZSIDÓ SZENT A KERESZT ALATT

Boldog Edith Stein közelgő szentté avatására

Ismeretes, hogy II. János Pál pápa Nyugat-Németországi látogatása során 1987 május 1-én, a Köln-Müngersdorf-i Stadionban, szentmise keretében boldoggá nyilvánította az Auschwitzban gázkamrában mártírhalált halt dr. Edith Stein filozófust, rendi nevén Teresia Benedicta a Cruce karmelita nővért. Annakidején a boldoggá avatáskor is nagy sajtóvita keletkezett Edith Stein személye körül. Az utóbbi időben a vita ismét tápanyagot kapott hírré jutván, hogy a pápa Boldog Edith Steint most a *szentek sorába* kívánja emelni. Az időpontot illetően többféle változat szóba került. Először úgy gondolták, hogy a Szentatyia lengyelországi látogatása keretében Breslauban, Edith Stein szülővárosában fogja a szenttéavatást elvégezni. Tavaly, 1997-ben, másik dátumot emlegettek, de ezt vissza vonták, majd váratlanul egy évvel elhalasztották – talán az izraeli-arab kiélezett viszony közrejátszott ebben –, végül most vatikáni információ szerint II. János Pál még az idén, tehát 1998 október 11-én Rómában fogja ünnepélyesen a szentek sorába iktatni Boldog Edith Steint.

Emlékeztessünk hát: ki volt Edith Stein?

Életrajza így bontakozik ki előttünk: Breslauban (régi magyar nevén Boroszló, mai lengyel neve Wroclaw) született 1891-ben jó módú, hithű zsidó család 11. gyermekeként. Az okos és törekvő lány érettségi után előbb a breslauer egyetemen germanisztikát és pszichológiát tanult, majd Göttingenbe ment, ahol a hírneves filozófus, a „fenomenológus” Edmund Husserl tanítványa lett és szoros barátságot kötött Husserl „jobbkezevel”, Adolf Reinach-al.

Az első világháborúban, mint önkéntes vöröskeresztes ápolónő egy osztrák hadikórház fertőző osztályán, majd sebészetén dolgozott. Még a háború alatt, 1916-ban Husserl-t követve ment Freiburgba, ahol *summa cum laude* szerzett filozófiai doktorátust. A tehetséges lányt Husserl maga mellé vette asszisztensnek. Amikor a már említett Reinach elesett Flandriában, özvegye Edithet kérte fel férje munkáinak rendezésére. Edith Stein, aki már 13 éves kora óta *ateistának vallotta magát*, elcsodálkozott, hogy az özvegyasszony milyen lelki erővel képes elviselni az őt ért csapást és ehhez keresztény hite adja az erőt. *Ez volt első találkozásom a kereszttel* – írja később Edith Stein – *a pillanat, amelyben hitelenségem összetört és Krisztus a Kereszt titkában fölsugárzott.*

1921 nyarán egyetlen éjszaka alatt olvasta el Avilai Szent Teréz (1515–1582) Önéletrajzát s ez döntő fordulatot adott életének. Nemsokára, 1922 Újév napján megkeresztelkedett és megáldozott. Családja ezért kitagadta. A következő években Speyerben, majd mint docens Münsterben tanított. Közben elkészült Aquinói Szent Tamás bölcséletéről írt kétkötetes munkájával is. 1933 tavaszán *abbahagyta nyilvános előadásait* és néhány hónap múlva, *október 15-én, Avilai Szent Teréz ünnepén*, 42 éves korában, felvételre jelentkezett a kölni *karmelitáknál*. 1934 április 15-én veszi föl a *rendi ruhát* és a *Teresia Benedicta a Cruce* nevet. Tudományos munkásságát a kolostorban is folytatja.

A náci zaklatások elől, 1938 Szilveszterén, *titokban Hollandiába menekítik* az Echt-i karmelitákhoz. Itt írja *Keresztes Szent Jánosról* „*Scientia Crucis*” (= Kreuzeswissenschaft, A kereszt tudománya) című nagy művét, amely azonban már befejezetlen maradt. Hollandia német megszállása után – ahogy tudom – *a semleges Svájcra próbálkoztak*. A

svájciak Edithet állítólag e g y e d ü l befogadták volna, de Róza nevű testvérét, aki időközben ugyancsak belépett a rendbe – már nem. 1942 augusztus 2-án a náci *mindkettőjüket elhurcolták*. Teresia Benedicta a Cruce augusztus 9-én, mint *44074-es számmal jelölt fogoly halt meg Auschwitzban gázkamrában*. De emlékéit nem mossa el az idő.

Magyarországon *Mészáros Márta*, az ismert filmrendező 106 perces játékfilmet készített Edith Stein életéről és tanúságtételéről. A magyar televízió (MTV 1) is bemutatta tavaly, június 9-én. De már előbb szerepelt a velencei filmfesztiválon, nem ugyan versenyfilmként. Ennek ellenére elnyerte a *Nemzetközi Katolikus Film- és Audiovizuális Szervezet* (OCIC) díját! A magyar tévében játszott film nem aratott otthon osztatlan sikert, talán mert Edith Stein személye ott meglehetősen ismeretlen. De egyházi részről is nagyon tartózkodtak vélemény-nyilvánítástól. A film címét: *A hetedik szoba* – (az a legbenső, ahol a csendben megtalálhatjuk igazi önmagunkat és életünk célját) – a nagy példakép, Avilai Teréz másik híres munkája inspirálta, *A belső kastély* (=Castello inferior), amely Teréz vízióiról és sugallatairól írt egyféle lelki kalauz.

Kevesen tudják, pedig feljegyzésre méltó, hogy Magyarországon, *Bakony-szentlászlón* 1996 óta működik a *Béke Boldog Edith Stein Háza*, amelyet dr. Kis György ma már nyugdíjas lelkész jötevek segítségével épített fel s ahol néhány alkalommal már tartottak ökumenikus találkozót a keresztény-zsidó teljes megbékélés jegyében. (Cím: H-8431, Bakony-szentlászló, Dózsa u.1.) Kis György megírta származásából következő hányattott, küzdelmes életét. Könyve ezzel a sokatmondó kifejező címmel jelent meg: *Megjelölve Krisztus keresztségével és Dávid csillagával*. Az 1985-ben kiadott könyvét most készíti újabb kiadásra.

Edith Steinnek, a tudósból lett karmelita apácának rendkívüli élete a náciizmus vészterhes szörnyű idején természet-szerűleg foglalkoztatja, izgatja írók, művészek fantáziáját. Kovách Aladár író, drámaíró *A téli zsoltár* szerzője, 20 évvel a boldoggáavatás előtt 3 felvonásos drámát írt *Hamueső* (célzás Auschwitzra!) címmel, amelynek központi alakja Edith Stein és a *müncheni Új Látóhatár* 1967 és 1968-as számaiban látott napvilágot. Németre fordítva a *Saarbrücken-i Városi Színház* (Stadttheater) mutatta be 1971-ben. Következő számunkban közre adunk egy részletet e magas színvonalú darabból.

Boldog Edith Stein, a filozófus, a nagy misztikusok közé tartozik, mint példaképei: Aquinói Tamás, Avilai Teréz és Keresztes Szent János. ■

1998 Receptjavaslat

az egész évre

Vegyünk tizenkét hónapot, tisztítsuk meg szépen a keserűség, a gőg, a kishitűség és félelem minden szennyétől. Osszuk fel minden hónapot 30 vagy 31 részre úgy, hogy a készletből jusson az egész évre. Állítsunk össze minden egyes napot egy adag munkából, 2 adag életörömből, humorból.

Tegyünk hozzá 3 tetejes kanál optimizmust, egy kávé kanál toleranciát, egy szem iróniát és egy csipetnyi tapintatosságot.

Keverjük az egészbe bőségesen sok szeretetet. Az egészet díszítsuk a kis figyelmességek csokraival és tálaljuk naponta tiszta derűvel.

HÍREK – ESEMÉNYEK

Cigánykérdés?!

Kanadában nagy vita folyik arról, vajon befogadjanak-e mintegy 130 ezer Csehországban élő cigányt, akiktől Prága szeretne megszabadulni. A rendőrség s más hivatalos szervek ellenzik, viszont a különböző embervédelmi szervezetek támogatják befogadásukat. A cigányprobléma Magyarországon is megoldatlan. (Becslések szerint Magyarországon 500 ezer, egyesek szerint 800 ezer cigány él). Gyakorlatilag annál keményebb díó.

Az első keresztények kőbe vésett szavai

„Keresztény feliratok a Vatikánban” címmel január 10-ig látható a Vatikáni Múzeumban az a kiállítás, amely először mutatja be a régi kőekre, márványdarabokra vésett őskeresztény betűket és jelképeket. Ezek a kőbe vésett szavak kétezer év távlatából adnak hírt az antik római világról, amelyet fokozatosan áthattott a kereszténység. A görög vagy latin feliratok megemlékeznek a mesterségekről, közhivatalokról, egyes személyekről, mint Quirinius vagy Pilátus, majd egyre nagyobb teret nyernek a Kr.u.II. századtól a VI. századig tartó időszak keresztény

feliratai. Ezeket a Vatikánban féltve őrzött epigráfokat eddig csak a régészek és kutatók láthatták, most először kerülnek a nagyközönség elé. MK

Pannonhalma a világörökség része

A Pannonhalmi Bencés Főapátság főkapujánál október óta tábla hirdeti, hogy Szent Márton monostora – a keresztény magyarság és európai kultúra hazai bölcsője – a világörökség védett része lett. A kitüntető oklevelet október 4-én adta át Bernd von Droste, az UNESCO világörökség-központ igazgatója Baja Ferenc környezetvédelmi miniszterek és Várszegi Asztrik főapátnak. A Budai Várnegyed, Hollókő és Aggtelek után került harmadikként Pannonhalma a világörökség jegyzékére. MK

Katolikus hiten alapuló ország

Pápua Új-Guinea a világ egyetlen állama, amelynek alkotmánya ezekkel a szavakkal kezdődik: „Ez az ország a katolikus hiten alapul”. A Port Moresbyben székelő parlamentben a honatyák az üléseket a Miatyánk elimádkozásával kezdik. Pápua Új-Guinea három millió lakosának egyharmada katolikus. Védőszentjüként Szent Gabriel arkangyalt tisztelik. MK

Szájról-szájra

Már a magyar anekdótakincs gyűjtője, Tóth Béla megírta: „Nemzetünk egész világszemlélete benne vagy az anekdotákban; és egész jelleme az anekdotakedvelésben. A magyar humor a tiszta emberismeret.” Másutt pedig: anekdotázott a pap, a bíró, a földesúr. Anekdotázott

saját körében és anekdotázott a nép között... A fehér asztal és a zöld asztal mellett egyaránt munkált ez a hatalom; szólt a templomi szószéken, az országos gyűléseken, tudós könyvekben és pipaszónál. Élünk vele mi is, hiszen: örökké ifjú, mert mindig a régi!

A pápai barátok serlege

Báró Eötvös József az 1870-es években Pápán járt, s a barátok gvardiánja (házfőnöke) egy nap ebédre hívta meg őt. Eötvös meg is jelent; de a zsebórája sietett és így tizenkét óra helyett tizenegykor állított be a rendházba, a gvardián legnagyobb meglepetésére. A tisztelendő úr mély hajlongással jelentette, hogy az ebéd még csak egynegyed egység kezdődik, de addig talán megtekinthetné a kegyelmes úr a klastrom műkincseit. Eötvös örömmel teljesítette e kérést; nyomban meg is kezdte a körutat, s gyönyörködve nézte a sok drága miseruhát, s egyéb kincset, míglen szeme egy óriás serlegen akadt meg.

Hát ez mire való? – kérdezte kíváncsian.

– Kegyelmes uram, ebből ittak bort a régi barátok – válaszolt mosolyogva a gvardián.

A miniszter egyenes kívánsága az volt, hogy ez a serleg most is az asztalra kerüljön, ámde a gvardián hüledezve szabadkozott és melankolikus fejbólintással jelentette ki, hogy most bizony egy sincs közöttük, ki ezt az óriás serleget ki tudná inni. – ha csak páter Eusebius nem vállalkozik rá.

Hívják hát a páter Eusebiust az asztalhoz! – volt Eötvös határozott, ellentmondást nem tűrő kívánsága.

És úgy is lett.

Ebédhez ültek és már a második fogásnál bízatták a páttert, hogy mentené meg hát a pápai barátok becsületét. De

semmikép sem akart vállalkozni. A harmadik fogásnál azonban váratlanul felállt páter Eusebius és két kézre fogva a hatalmas serleget, szépen felköszöntötte Eötvöst, de még ennél is szebben – kiitta egész tartalmát. Tapsolás, tetszés volt a virtus megjutalmazása. Ezután vallatni kezdték, hogy hát miért nem itta ki már előbb a serleget és miért kérette magát olyan szörnyen?

– Kegyelmes uram, – szólt a páter bűnbánó arccal – előbb nem mertem rá vállalkozni, mert nem bíztam magamban. De az imént az asztal alatt eggyel már megpróbálkoztam s láttam, hogy megy! Hát ezért mertem most ezt a feladatot „publice” is elvállalni.

Vaszary Kolos és a Gyuri inas

Már győri főgimnáziumi igazgató korában is – csakúgy mint később a hercegprimási méltóság idején – Gyuri nevű inasa szolgálta Vaszary Kolost. Amilyen hűséges, éppen olyan egyszerű is volt mindig, magyarul kimondta amit gondolt, tudva azt, hogy jószívű gazdája nem tud megharagudni az igazi szóért.

Történt, hogy a bíborosi méltóságot megköszönni készült a primás Rómába és természetesen a szokásos szertartásokon történő részvétellel. Gyuri persze csomagolt és miközben ezzel bajlódott, előkelő úr nyitott a szobába.

– No, no, Gyuri fiam! Hová készülnek? – kérdezte a szobába lépő.

– Rómába, nagyságos uram! – hangzott a válasz.

– Rómába? És mikor jönnek vissza?

– Talán vissza sem jövünk, nagyságos uram!

– Hogy-hogy fiam, ezt nem értem.

– Hát tetszik tudni, nagyságos uram – mondta Gyuri mosolyogva – amilyen szerencséje a kardinális úrnak van, még az is meglehet, hogy ott fogják pápának.

✱

Máskor Gyuri a papírkosarat ürítve egy tízes bankót talált benne. Zsebre dugta és alkalomadtán ezzel a szelíd korholással adta vissza Vaszary Kolosnak:

– Látja ezt a tízes bankót? A papírkosárban találtam. A többi szeméttel ezt is beledobta! Hej! – mondtam én már sokszor, hogy nem való a maga kezébe pénz!

Tanács divatos költőknek!

„Vojtina levelei öccséhez” Részlet

Beszédhez, amit versnek mondanak,
Mindenesetre kellenek szavak.
Te mindig olyan szót válassz, csinálj,
Amit ne értsen János, vagy Mihály;
Legjobb, ha tenmagad sem érted azt:
Így legalább soha fel nem akadsz,
Mert, aminek értelmét nem tudod,
A szó mindenhová illeni fog.

Arany János (1817–1882)

Részegesek kétszer fizetik meg
a bor árát: pénzükkél a kocsmá-
rosnak, lelkükkél az ördögnek.

Pázmány

HÍREK – ESEMÉNYEK

Nő lett az USA új szentszéki nagykövete

Bill Clinton elnök szeptember 12-én bejelentette az Egyesült Államok új szentszéki nagykövetének kinevezését Lindy Boggs, egykori demokratapárti képviselőnő személyében. 1973-ban Louisiana állam jelöltjeként került a képviselőházba, amikor is férje, Hale Boggs, a demokrata párt vezetője Alaszkában légikatasztrófa következtében elhunyt és helyébe feleségét választották. Lindy Boggs 20 díszdoktori címet kapott különféle amerikai Egyetemektől. Az USA küldöttség tagja ként részt vett I. János Pál pápa beiktatásán és II. János Pál két amerikai útjának előkészítő bizottságában is tevékenyen vett részt. VR

A vaspárdista marsall szobra

Mint a Kolozsvárott megjelenő „Szabadság” közölte, Erdélyben, Nagysármáson ünnepélyesen felavatták Antonescu marsall szobrát. Ő volt a „fasiszta” (=vaspárdista) Románia teljhatalmú diktátora, Hitler leghűbb csatlósa. A szobrot a gyulafehérvári ortodox püspök szentelte fel! Különböző hírhedt marsallnak ez már a harmadik szobra! – Képzeliük el, hogy Németországban Hitlernek állítanának köztéri szobrokat!

Beszélő számok

A Magyar Katolikus Püspöki Kar Iskolabizottságának elnöke, Pápai Lajos győri püspök újságírók kérdéseire válaszolva elmondta, hogy Magyarországon jelenleg összesen 240 katolikus közoktatási intézmény van: 42 óvoda, 82 általános iskola, 47 gimnázium, 8 szakközépiskola (illetve szakmunkásképző és szakiskola) és 3 zeneiskola. Ezekben az intézményekben 2944 óvodás, 23919 általános iskolás és 8871 gimnazista tanul. A 37 katolikus intézményfenntartó között 13 egyházmegye, 23 szerzetesrend van. Egy óvodát a Magyar Karitás tart fenn. MK

A gyöngyösi bibliotéka ismét a ferences rendé

A magyar ferencesek hosszú hanyatlás után végre visszakapták gyöngyösi könyvtárukat, az ország egyik legrégebbi és legjelentősebb gyűjteményét. A visszaadás szinte észrevétlenül ment végbe, a csend mögött azonban több évtizedes nemtörődömség, tudatlanságból vagy gondatlanságból származó tisztítás van.

FELHÍVÁS

Az Országos Széchényi Könyvtár, mint magyar nemzeti könyvtár a teljesség igényével gyűjti, feldolgozza és megőrzi a magyar történelem és kultúra múltjának és jelenének emlékeit, dokumentumait. Ez a feladat Magyarország esetében különösen fontos a világban szétszóródott magyarság miatt.

Azzal a kéréssel fordulunk Nyugat-Európában élő honfitársainkhoz, hogy megjelenő könyveikből és minden egyéb kiadványukból egy tiszteletpéldányt küldjenek el címünkre, hogy azok a magyar kulturális örökség részévé váljanak, napjaink olvasói, kutatói és a jövő generációi hozzáférhessenek. Az ajándék értékét növeli, ha a művet dedikálják is könyvtárunknak. Segítségükben bízunk!

Hálásan köszönjük honfitársainknak a felhívásunkra folyamatosan érkező könyv és folyóirat ajándékait.

Országos Széchényi Könyvtár,
Budavári Palota F. épület,
H-1827 Budapest

LEVÉL A TANYÁRÓL

– Bótos úr, bótos úr,
van-e itten papiros?
– Milyen kell violám?
– Rózsaszínű szép piros.
Akin van egy galamb,
meg egy halvány virág is
s köztűzhez való
egy-két sor írás is.
– Mi legyen az írás?
– Csak annyi hogy: Pista,
tisztel édesapád,
és tisztel Boriska...
És tisztel Boriska...
1893

Gárdonyi Géza (1863–1922)

A botrány-film és pápa-poszter

A karácsony előtti hetekben a magyar médiákban (hírközlő szervek: TV, rádió, sajtó) minden más témát lehengerelve elkeseredett csatározások folytak a hírhedt „Jézus megkísértése” című Scorsese-filmrel és egy izléstelen pápa-plakáttal kapcsolatban. Az utóbbi ügy: „az ástító pápa” óriás posztere hamar lekerült a reklám-helyekről, a filmet azonban – amelyet 1990-ben ugyan bemutattak Budapesten – de az országos felháborodás (utcai tüntetés is volt!) – levétette a műorról. Három évvel ezelőtt a Magyar Televízió – egyházi tiltakozás hatására mondott le a bemutatóról. Legutóbb, karácsony előtt, az RTL-Klub reklám (kereskedelmi) csatornája vette műsorára, de végül ez a TV is meghátrált a széleskörű tiltakozás előtt, sőt a TV magazinban s ezt követően több lapban is, a pápa említett képével megjelent hirdetésért a Fogyasztó Védelmi Főhatóság a TV reklámügynökséget 3 millió forint bírságra kötelezte. Egyenlőre Scorseses filmje körül elült a vihar. Meddig?

MK

A természet a rák ellen

A Nature c. tekintélyes tudományos folyóiratban dolgozat jelent meg arról, hogy a zöld kínai tea akadályozza a rák kifejlődését. Hasonló jótékony hatást tulajdonítanak a brokkoli rügyeknek; más kutatóintézetek viszont a paradicsomot és a vörös bort ajánlják a rák megelőzésére. A kaliforniai Egészségügyi Hivatal közel három évtizedes vizsgálata szerint a vallásos hitüket gyakorló emberek tovább élnek és általában egészségesebbek. (Mérleg)

Ökuménia Münchenben

A müncheni magyar református és katolikus hívek november hó 19-én, szerdán este tartották sorrendben a 24. közös istentiszteletüket. Központi igének Péter apostol bizonyágtevését választották Máté evangéliuma alapján: Te vagy a Krisztus, az élő Isten fia! A találkozó résztvevőit Suszter Ildikó köszöntötte a vendéglátó gyülekezet presbitériuma nevében. Köszöntötte az egyházközösségek híveit, lelkészeit és más vezetőit. Üdvözölte a Magyar Köztársaság müncheni főkonzulját, Püspök Lászlót és Pető János konzult.

Bibliaolvasás, imádkozás, személyes bizonyágtevés, ének, vers hangzott el bilkei Pap Lajos, dr. Susits Tamás, Tihor Péter, Homok Erzsébet, R Solti Katalin, Kucsera János, valamint a Katolikus Misszió Ifjúsági Zene és Énekegyüttese előadásában. Lázár J. Csaba igehirdetésében kiemelte a személyi felelősséget a bizonyágtevésben, és az egyház, min

t a személyt befogadó, integráló közeg felelősségét a társadalmi gondok megoldásában. A közös gyülekezeti imádkozást, a gyülekezet együttes zoltárolvasását, a Katolikus Magyar Misszió képviselőjében Merka János atya végezte.

Amint az már előző években is szokás volt, a találkozó második felében a megjelenteket állófogadáson látták vendégül. Jó lelkületű és kellemes hangulatú, lelki ajándékokkal gazdagító találkozó volt.

(Harang)

MAGYAR ETÜD (6)

„Adjonisten szomszédasszony!
Hova megy a szomszédasszony?”
„Hát ide, aztán oda át,
kéne egy kis hogyhíjják.”

Weöres Sándor (1913–1989)

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

BELGIUM

Keresztelések: **Bormans Lara**, B. Kris és Matuscsák Kris lánya, Genk; **Blavier Geoffroy** és **Gauthier** (iker fiuk), B. Vincent és Lipcsei Györgyi fiai; **Damieau Thibaut**, D. Alain és Stefkó Sylvia fia; Velroux Bonmin; **Nagy Audrey** – N. Péter és GUIOT Isabelle lánya, Acoz; **Pintér Laure**, P. Sándor és Arianne Syde lánya; Court Saint Etienne; **Grotenklas Saskia** – G. Karl és Balogh Erika lánya, Dilsen-Stokkem; **Delheusy Valentine** – D. Olivier és Tápay Elisabeth leánya; Comblain au Pont. Növekedjenek erőben egészségben szüleik örömeire!

Házasságok: **B. Nagy Ottó** és **Francoise Malherbe-Florenville**; **Rozg Sabolcs** és **Currert Sandra** – Haccourt-Heure le Romain; **Görgényi Sándor** és **Bénédicte Chatelin**, Verviers. Gratulálunk! Éljenek boldogan!

Elhunytjaink

Adorján Rozália nővér 86 éves, Namur; **Friedrich György** 58 éves, Diepenbeek; **Káplár Istvánné** született Ponus Julianna 70 éves, Vottem-ban; **Forgács László** 68, éves Szekeres Magdolna férje; St Nicolas les Liège; **Zeller Ferdinándné**, született Vízhányó Irén 70 éves, Goe; **Van Tulden Louis** 70 éves, Schmiedmayer Anna férje; Eisden; **Kratochwill Erzsébet** 20 éves, Herstal (autobaleset áldozata); **Palotás Jozsefné** 75, született Szabó Mária; Breda; **Siingula Dodí**, József és Jozsef és Horváth Györgyi 1 éves kisfia, Montegnée; **Mittner Jánosné**, született Kendl Erzsébet 73 éves, Gozée; **Szikora Rozsa**, 78 éves, **Henderijckx Adriesné** – Bruxelles.

Részesüljenek elhunytjaink a Föltámadt Krisztus örömeiben!

SVÁJC

Keresztelések: **Kondorosy Melinda Margit**, K. Eors László és Szabó Éva leánya; **Papp Ilona Luca Tercia** – P. Aron Gábor és Illés Judith Gabriella leánya; **Guber Dominik Alexander** – G. István és Papp Erika fia.

Házasságkötés: **Kalberer Reto** és **Nagy Gabriella**, Dübendorf; **Horváth Tamás** és **Nathalie Schaller**, Herrliberg; **Nagy István** és **Heim Nicole**, Dübendorf.

Az örök hazába költöztek: **Pallinger Rozália**, Winterthur; **Szerdahelyi Zsófia**, Zürich; **Tichay Erzsébet**, Zürich; **Preklet János**, Schlieren; **Dröscher Gusztáv**, Zürich; **Urbán János**, Winterthur; **Péter Eszter**, Zürich; **Ambrus István**, St.Gallen; **Lakatos László**, Zürich; **Eredich Erzsébet**, Winterthur; **Farkas Mária**, Zürich; **Pukhely Mária**, Schaffhausen; **Hanke Kálmán**, Schwerzenbach; **Koncz Tihamér**, Zürich; **Papp Zsuzsa**, Zürich; **Kitzbichler Mihály**, Zürich; **Pilinszky Attila**, Zürich; **Fürpasz Imre**, Zürich; **Schmidt Ferencné**, Zürich; **Lázár István**, Walisellen. Adj, Uram, nekik örök nyugodalmat!

NÉMETORSZÁG

Aachen:

Nagy részvétel elbúcsúztunk **Nagy Istvánné**, született Gaál Olga-nénitől. Marosvásárhelyen született 1912-ben, ugyanott kötött házasságot Nagy Istvánnal Kodály Zoltán egyik legjobb barátjával. E házasságból született ifj. Nagy István, Kodály egyetlen keresztfia, aki az Aacheni Operaház vezető tagja. „Olga-néni” emléke állandóan megmarad az aacheni magyarok körében.

Münster-Handorf

Szomorúan emlékezünk **Pados Ferdinándra**, volt hageni ministránsunkra, aki fiatalon, 15 éves korában hirtelen meghalt. Adj Uram örök nyugodalmat neki és vizsgáztatást szeretteinek!

Duisburg:

Halottunk: 1997 november 4-én nagy részvétel temettük **Ponyiczki Károlynét** született Varga Annát. Élt 60 évet. Gyászolják: férje, leánya, veje, unokái, testvérei és rokonai. Nyugodjék békében!

IN MEMORIAM

Targonszki György

1998.január 10-én szombaton a münchen-schwabingi kórházban, hosszantartó betegségben, 70.életévében- a katolikus egyház szentségeivel megerősítve – elhunyt dr.Targonszki György Iván matematikus, a marburgi egyetem nyugalmazott professzora, az 1956-os nyugati magyar emigráció kiemelkedő személyisége. Lelkiüdvéért a gyászistentisztelet 1998 január 16-án, pénteken volt a müncheni Damenstift templomban, és ugyancsak Münchenben a Neuer Südfriedhofban temették nagyszámú gyászoló közönség részvételével.

Targonszki György 1928. Március 27-én Budapesten született. Édesapja lengyel fizikus volt. 1947-ben a budai Petőfi Gimnáziumban érettségizett. 1951-ben az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen matematikából szerzett diplomát, majd a Műszaki Egyetemen tanársegédként működött. 1956-ban Nyugatra menekült és Svájcban feleségül vette Horváth Jolán matematikust. Oktatóként és kutatóként működött a londoni, a genfi egyetemen, az Európai Magkutató Központban (CERN), a New York-i Fordham Egyetemen, a zürichi Szövetségi Műszaki Főiskolán (ETH) és a bochumi Ruhr-Egyetemen. 1966-ban rendes tanárnak nevezték ki New York-ban a jezsuiták Fordham Egyetemére. 1974-ben tanszékvezető professzornak hívták meg a marburgi egyetemre. 1993-ban innen ment nyugdíjba. Számos szakdolgozat és a Springer Kiadónál megjelent Lecture Notes mellett 1981-ben hagyta el a sajtót a göttingeni és zürichi Vandenhoeck & Ruprecht Kiadónál Topics in Iteration Theory c. főműve. Két évenként ő szervezte meg az Európai Iterációelméleti Konferenciákat (ECIT). A matematikai iterációelmélet és függvényegyenletek nemzetközileg elismert szaktekintélyének számított. Tudományos elkötelezettsége mellett mindvégig mélyen áthatotta katolikus meggyőződése és magyar hazaszeretete. New York-ban feleségével együtt megalapította és éveken keresztül mozgatta a Pax Romana Csoportot. 1967-től 1974-ig ellátta a Katolikus Magyar Értelmisségi Mozgalom (Pax Romana) elnöki tisztét, 1973-tól 1986-ig vezette a Mérleg c. folyóirat jogi szervét, a Magyar Katolikus Sajtó-Munkaközösséget. (a Mérleg nyomán)

AGONIA HUMANA

*A sárkányt ma sem öltük meg
a rák tovább épült bennünk
elesettek fekszenek a csatamezőn
ma sem támasztottuk fel a halottakat,
sok miérettől keserűbb a szánk
egy fokkal sötétebb lett
egy fokkal hidegebb lett a föld
börtönökkel falaztuk el a napot,
sok kilométer szögessdrót-rácsot
építettünk*

*megbocsátod-e Uram
hogy elfeledtünk fényleni?*

Pusztas Sándor (1911-1983)

A KERESTZTÉNY CSALÁD PÉLDAKÉPE

Az Essen-értesítőkől

Az Egyház a karácsonyi ünnepkörbe helyezte el a Szent Család Ünnepe. Ezzel arra akarja hívei figyelmét felhívni, hogy a világba lépő Isten Fia, mint minden más ember, egy kis családi közösségbe akart beleilleszkedni. Vagyis, amikor emberré lett, a mindenki által járt utat akarta követni: Hazát és földi családot akart magának. Bár Jézus családja a maga nemében egészen kivételes volt, mégis annyira egyszerű, hogy külsőleg semmi- ben sem különbözött a többi názáreti családtól. Csak az evangélium mond el néhány olyan esetet, amely fényt vet ezen család egyedülálló lelki világára.

Negyven nappal a születés után Mária és József felmentek a jeruzsálemi templomba, „hogy bemutassák az Úrnak, ahogy az Úr törvényében elő van írva” (Lk 2,22-23).

A Szentlélektől megvilágosított Simeon a gyermekben felismerte az Úr Felkentjét, karjába vette és áldotta Istent. Azután az anyához fordulva ezt mondta: „a te lelketed tör járja át” (Lk 2,35). A tör az a szenvedés, ami majd e család életét kíséri és amely által részük lesz Fiuk küldetésében. Mária és József ezzel a lelkülettel éli át nem könnyű életük minden megpróbáltatását: az Egyiptomba való váratlan menekülés viszontagságait, az idegen földön való megtelepedés bizonytalanságait, a kemény munkával járó fáradságot, a szegény élet nélkülözéseit és a jeruzsálemi zarándoklat alkalmával elvesztett fiú miatti aggodalmat. Jézus maga magyarázza meg nekik, szenvedésük mély értelmét: „Nem tudtátok, hogy nekem Atyám dolgaiban kell fáradoznom?” (Lk 2,49) Ezzel Jézus azt mondja, hogy ő elsősorban nem hozzájuk, hanem mennyei Atyjához tartozik. Mária és József azt a feladatot kapták, hogy felneveljék őt az Atyától rábízott küldetés teljesítésére. Jézus azonban – miután visszatértek Názáretbe –, engedelmes volt nekik: „Növekedett korban és bölcsességben Isten és az emberek előtt” (Lk 2,50-52).

A názáreti Szent Család a keresztény családok példaképe. Életükben mindig az Isteni terv megvalósulását látják, szenvedéseiket pedig mély hittel és alázattal fogadják, még akkor is, ha azt nem értik. A keresztény családokban a gyermekek az Isten iránti engedelmisség által tisztelik szüleiket. A gyermekeknek ezt a szülők iránti kötelességét már az Ószövetségben is megtaláljuk: „Aki tiszteli apját, levezekli bűneit, aki becsüli anyját, az kincset gyűjt magának. Fiam, legyen gondod elagott apádra, és ne szomorítsd őt élete egyetlen napján sem. (Sir 3,2-3). Ezen ősi

Tisztújítás a Pax Romana Fórumban

November 15-én Budapesten, Szilfa utcai székhelyén zajlott le a Fórum közgyűlése. A régi elnökség beszámolóit és a jelölésekkel kapcsolatos viták után a közgyűlés megválasztotta az új elnökség és ellenőrző bizottság tagjait. az elnöki tisztelet ezentúl **Horányi Özséb**, a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetem tanszékvezetője, az alelnököt **Szöllőssy Ágnes** művészettörténész, valamint **Mikulás Domonkos**, a fiatal értelmiségi szekció egyik vezetője tölti be. A titkári feladatok ellátására továbbra is **Bulkai Tamást** bízták meg. Az új elnök, Horányi Özséb programadó beszédben hangsúlyozta: a Pax Romana régi hagyományain akar továbbra építkezni. A katolikus értelmiségnek – mondotta – az a feladata, hogy ennek a magyar társadalomnak a problémáira tudjon választ adni, reális jövőképet felrajzolni. MK

törvényt tanítja Isten negyedik parancsolata is. A keresztény házastársak kötelességére pedig Szent Pál mutat rá: „...ölsétek magatokra az irgalmasságot, a jóságot, a szelídséget és a türelmet. Viseljétek el egymást és bocsássatok meg egymásnak.” (Kol 3,1213)

Keresztény hitünk tanítása szerint a családi élet nem emberi találmány, hanem a teremtő Isten gondolata. Azzal, hogy az embert férfivá és nővé teremtette, megvette ennek a szeretetközösségnek alapjait. Az emberi társadalomnak ezt az ősi alapsejtjét még jobban megszentelte az a tény, hogy Isten fia is családban született és növekedett. Éppen ezért jogosan állíthatjuk: Urunk Jézus az emberiség megváltását a család megszentelésével kezdte.

Az evangéliumra épült keresztény család nemcsak az Egyház, hanem a polgári társadalom legfontosabb sejtje is. Az ilyen család az Egyházzal együtt egy boldogabb társadalom felépítésén fáradozik. Örök figyelmeztetés ez mindazok számára, akik a világ megújításán fáradoznak.

1997 december hó

Márk atya

BALÁZSOLÁS

Szépen könyörgök, segíts rajtam, szent Balázs!

Gyermekkoromban két fehér

gyertyát tettek keresztbe gyenge nyakamon

s úgy néztem a gyertyák közül,

mint ág közt kinéző ijedt őzike.

Tél közepén, Balázs-napon

szemem pislogva csüggött az öreg papon

aki hozzád imádkozott

fölém hajolva, ahogy ott térdeltem az

oltár előtt, kegyes szokás

szerint, s diákuul dűnnyögve, amit sem én

s ő se jól értett. De azért

te meghallgattad és megóvtad gyermeki

életem a fojtogató

torokgyíktól, s a veszedelmes mondulák

lobjaitól, hogy fölönvén

félszáz évet megérjek, háladatlanul,

nem is gondolva tereád.

Ó ne bánd csúf gondatlanságom, védj ma is,

segíts, Sebasta püspöke!

Lásd, így élnünk mi, gyermekmódra, balgatag,

hátra se nézünk, elfutunk

a zajló úton, eleresztve kezeink,

magasabb szellemek - de ti

csak mosolyogtok, okos felnőttek gyanánt.

Nem sért ha semmibe veszünk

s aztán a bajban újra visszaszaladunk

hozzátok, mint hozzád ma én

reszkető szívvel... Mosolyogj rajtam, Balázs!

Ki mint a szepegő kamasz,

térdeplek itt együgyű oltárod kövén -

mosolyogj rajtam, csak segíts!

Mert orv betegség öldös íme engemet

és fojtogatja torkomat,

gégém szűkül, levegőm egyre fogy, tüdőm

zihál, s mint aki hegyre hág,

mind nehezebben kúszva, vagy terhet cipel

kifúlva, akként élek én

örökös lihegésben. S már az orvosok

kése fenyeget, rossz nyakam

fölvágni, melyet hajdan olyan megadón

hajtottam gyertyáid közé,

mintha sejtettem volna már... Segíts, Balázs!

Hisz a te szent gégédet is

kések nyiszálták, mikor a gonosz

pogány kivégzett: tudhatod, mi az!

Te ismered a penge élet, vér ízét,

a megfeszített percekét,

a szakadt légsző görccseit, s a fulladás

csatáját és rémületét.

Segíts! Te már mindent tudsz, túl vagy mindenem,

okos felnőt! Te jól tudod,

mennyi kint bír az ember, mennyit nem sokall

még az Isten jósága sem,

s mit ér az élet... S talán azt is, hogy nem is

olyan nagy dolog a halál.

Babits Mihály (1883-1941)

